

Михайло Шкурка

ПОЕТИЧНІ АКВАРЕЛІ ЛЕБЕДИНЩИНИ

Анатолій Васильович ТАРАН (05.06.1940–21.03.1995) побачив світ у селі Миропілля Краснопільського району на Сумщині. Невдовзі родина переїхала в село Будилку Лебединського району, де він провів дитячі та шкільні роки. Як згадує моя дружина Ганна Єгорівна (вона тоді працювала піонервожатою в Будильській середній школі), Толя був одним із кращих учнів у класі, а у вивченні української мови та літератури не мав собі рівних. Уже школярем почав публікувати вірші в районній газеті, а згодом, здобувши атестат, пішов навчатися на факультет журналістики Львівського вищого військового училища.

Понад 25 років життя офіцер-журналіст Анатолій Таран віддав службі в армії, і повсякчас його грізною “зброєю” було друковане слово. Саме за цей час розквітнув у ньому талант поета: одна за одною виходять збірки “Реальність”, “Ранкова шибка”, “Аеродром”, “Квіти вогню”, “Невтрачена мить”, “Ветерани фронтового дитинства” та ін. Поезії Анатолія Тарана за змістом влучні, неначе постріл. У них часто подається філософське узагальнення теми людського буття, природи, кохання. Поет стоїть на сторожі української мови. Не зважаючи на те,

що десятиліттями жив і працював у російськомовному середовищі, пише тільки українською – батьківською мовою. Недарма Олесь Гончар назвав Анатолія Тарана “українською душею в сірій шинелі”.

У відставку вийшов, маючи звання підполковника. Місяць-другий на відпочинок – і знову до роботи. Повний фізичних сил і творчих задумів Анатолій Таран влаштовується на роботу журналістом у газету “Вечірній Київ”. Одночасно засновує, редагує і видає інформаційний листок “Оболонь”. Його публікації як *Марка Твоя* (такий обрав псевдонім) присвячувалися злободенним питанням розбудови молодії української держави, були доволі критичними і безкомпромісними. Видно, якоюсь із них завадив певній групі столичних ділків творити свої темні оборудки, – почалися погрози, телефонні дзвінки недоброзичливців... Трагедія сталася 21 березня 1995 року за “нез’ясованих обставин”: журналіста Анатолія Тарана знайшли мертвим на пустирищі одного зі столичних районів Києва. Біль цієї втрати глибоко відгукнувся у серцях колег по перу – співробітників Національних спілок письменників і журналістів України, редакцій газет “Вечірній Київ”, “Народна армія”, “Вартові неба”, інших організацій [3]. Пам’яті Анатолія Васильовича присвятив свій вірш його земляк і друг Володимир Мордань:

*...Як ми збирались в Лебедин,
Як поспішали в літо!
Тебе нема, і я один вертаю
В рідний Лебедин.
Та ти і в смуткові калин
Лишився юним, світлим.
...Як ми збирались в Лебедин,
Як поспішали в літо!*

Журналіст-поет Анатолій Таран передчасно пішов із життя, та незнищеною залишилася його творчість. Стараннями вірних друзів, членів сім’ї, шанувальників таланту організованого перевидання збірок літератора [4], в бібліотеках Києва, у середніх і вищих навчальних закладах проводяться тематичні вечори за його

поезією. На батьківщині Анатолія Васильовича планується також здійснити низку заходів з увічнення пам'яті цієї світлої і мужньої людини.

А ще хочу відзначити, що справжня чоловіча дружба не знає часових меж. Вона дається людям на все життя, не дивлячись на те, що один із друзів уже відійшов за межу вічності, а розпочату ними спільну справу з подвійною енергією продовжує виконувати інший. У зв'язку з цим кількома словами повім про факт із життя світлої пам'яті Анатолія Тарана.

...Вони зустрілися в Києві: один був знаним поетом, другий – відомим співаком і композитором. Читачам не важко буде здогадатися, що мова йде про Анатолія Тарана й Ігоря Якубовського. Із перших зустрічей, тривалих бесід між ними зав'язалася щира дружба. Із часом поезія перелилася в пісню, а точніше – в рідкісної краси український романс. Перші романси – “Журавлі”, “Спогад про дощ” і деякі інші – були написані й озвучені ще за життя творця текстів. Подальшу працю з увічнення пісенної спадщини поета продовжує до сьогодні його вірний друг. І звучать по радіо, на телебаченні, зі сцен і майданів Києва музичні твори на слова Анатолія Тарана в авторському виконанні Ігоря Якубовського. Готується до видання аудіоальбом пісень і романсів “Вечорова паризька зоря” (музика та виконання І. Якубовського, слова А. Тарана), до якого ввійдуть 17 пісень і роман-

Ігор Якубовський виконує романс “Спогад про дощ”

ЖУРАВЛІ

Ні, слів нема, лише тривожні звуки.
Лиш білі хвилі білих журавлів.
І через небо райдугою руки
над синьозвітом молодих полів.
Іще жалі осінні так далеко.
Іще не скоро літо відцвіте.
А журавлів сріблявих перший клекіт
свої сивини з осені мете.
І ми також за тими журавлями,
шуміти крила наші будуть влад,
полетимо не в ирій над полями –
з усіх мандрівок вернемось назад.

* * *

Вітаю Вас, білесенька княжна,
відроджена між атомного світу,
прийміть легенький вітерець привіту
і теплу звістку, що прийшла весна.
Вітаю Вас, білесенька княжна...
Чи то зими холодна в тім вина,
що з даліни далекої вітаю,
можливо, що аж десь через Італію,
хоч живемо вікно і до вікна.
Вітаю Вас, білесенька княжна...
Вітаю наяву, вітаю в снах.
Яка весела за вікном неділя!
Вітаю Вас в день вашого весілля,
вітрьце, що злітає із вікна.
Вітаю Вас, білесенька княжна...

* * *

Нахились наді мною, кохана,
я – в траві пожовтілій роса,
на долоні у тебе розтану
у ранкових пташок голосах.
Пригорнися, кохана, до мене.
Я – вітерець, що злітає з грудей.
У вогненному листові кленів
загублюся, як спогад людей.
Озовися, кохана, раптово,

*Так творилися романси на слова А. Тарана.
Композитор Ігор Якубовський*

сів: “Вечорова паризька зоря”, “Вітаю Вас, білесенька княжна”, “Санта Людмила”, “Ваша світлість любов”, “Дорогі ви мої українці”, “Спогад про дощ”, “Журавлі”, “Нахились наді мною, кохана” та ін. У додаток до альбому передбачається включити клавір і детальну розшифровку акордів для гітарного акомпанементу. Сподіваюся, що в недалекому майбутньому відкриватимуться все нові й нові грані життя і творчості Анатолія Тарана.

глянь з-під сонця здивованих вій.
Тане місяця в небі підкова,
ніби щастя вечірніх надій.

* * *

Не клянись в любові, не клянись.
Краще на Кохану помолись:
на її поставу і лице,
на її голівку під вінцем,
на її і подих, і слова,
і на те, що ось вона – жива.
Помолись на небо голубе –
у Коханій Бог явив себе:
в радощах, у щасті, у журбі –
Бог родився одному тобі
і тебе обняв, поцілував,
щоби ти в Коханій Бога мав.
До її долоньки притулись –
на свою Кохану помолись!

ПЕТЕРБУРГ

Вони лежать отут, на глибині
в багні, або, точніше, у болоті,
зависли на корінні, як на дроті,
солоні мощі – прадіди мені.
Їх тисячі. Точніше, тисяч сто –
в драговині густій переплелися.
І неба сфера – вся свинцево-лиса –
накрила світ цинкованим листом.
На них бетон втрамбовано, асфальт.
Надгробком тротуар заліг на сваї.
І по надгробку котяться трамваї,

викрешуючи металевий гвалт.
На їх могилі пам'ятників тьма,
стоять гранітно, мідно, мармурово:
не їхній образ і не їхнє слово –
на їхніх мощах – там, де їм тюрма.

Хирлява ніч, і ожеледь тонка,
і дерево засохле, а чи вбите.
А може, мощів віща це рука
пробила твердь – мене благословити!..

* * *

*Після звістки про смерть
Василя Симоненка.
Світлій його пам'яті*

Як умру, не плачте, нечестиві,
мемуарів слізних не пишійть,
все життя від вас був нещасливий,
хоч по смерті в спокої лишійть.
Не ридайте – ви мене вбивали,
по краплині нищили життя.
Геть брехливі оди, і хорали,
і спекулятивне співчуття!
Ви були далекими й близькими,
між чужими і були в рідні –
не об'їхав на баскім коні,
не проплив в життєвій коловерті,
не сховавсь між сміху і плачу...
То невже й тепер, і після смерті,
я від вас, проклятих, не втечу?!

